

КАСКАДНЕ ФІНАНСУВАННЯ ДЛЯ КРЕАТИВНИХ ІНДУСТРІЙ

Аналітична розвідка

2025

DOI 10.70719/respol.2025.36

Зміст

Цілі та методологія.....	3
Вступ.....	6
1. Механізм та архітектура каскадного фінансування як інструменту підтримки КІ.....	7
2. Практики каскадного фінансування в Україні: кейси проєктів за підтримки ЄС.....	13
3. Порівняльний аналіз українських програм каскадного фінансування (на прикладі ZMINA: REBUILDING / ЗМІНА: ВІДНОВЛЕННЯ та Culture Helps / Культура допомагає).....	21
4. Можливості масштабування каскадного фінансування для КІ в Україні.....	26
Висновки.....	30

Цілі та методологія

Аналітична розвідка «Каскадне фінансування для креативних індустрій» розроблена в рамках проєкту [RES-POL](#) (Rapid Expert Support for Culture and Media Policies in Ukraine), що здійснює ГС «Центр “Регіональний розвиток”» **Агенції економічного розвитку [PPV](#)** за фінансової підтримки **Європейського Союзу**.

Проєкт **RES-POL** має на меті посилити функціональну спроможність [Міністерства культури та стратегічних комунікацій](#) і його відомств (Українського інституту книги, Українського культурного фонду, Державного агентства України з питань мистецтв та мистецької освіти й Українського інституту національної пам'яті).

Тривалість проєкту RES-POL – від січня 2024 до липня 2025 року.

У фокусі проєкту RES-POL – чотири сектори (**Мистецтво та культура, Культурна спадщина, Креативні індустрії та Медіа**) і понад 20 підсекторів (індустрій та видів мистецької діяльності). Окремо RES-POL розглядає **10 істотних питань** розвитку культури (конкурентна оплата праці, ефективність державних підприємств у сфері культури, фінансування креативних індустрій, моделі фінансування культурних послуг, громади та культурна спадщина, інтеграція з ЄС та культурна політика тощо).

Методологія проєкту передбачає:

- визначити істотні питання політики в секторах та підсекторах і описати їх в аналітичних записках та базових звітах;
- проаналізувати 10 істотних питань розвитку культури у фокусі проєкту й описати їх у базових звітах;
- напрацювати й описати у стратегічних брифах пропозиції політик щодо істотних питань секторів та 10 істотних питань розвитку культури;
- розробити секторальні стратегії й операційні програми для секторів у фокусі проєкту та дорожні карти їх втілення;
- випрацювати зміни до кількох нормативно-правових актів та / або розробити концепції пілотних проєктів, щоб впровадити створені у проєкті політики;

- проаналізувати європейський досвід планування та впровадження політик, оцінити деякі політики у сфері культури в Україні та оцінити інституційну спроможність відомств у сфері управління Міністерства культури та стратегічних комунікацій.

Проект RES-POL активно залучає заінтересовані сторони на всіх етапах розроблення політик. Інформація про напруцювання проекту доступна на сторінці [RES-POL](#) у [Facebook](#).

Мета цієї аналітичної розвідки – розробити аналітичне підґрунтя для запровадження каскадного фінансування як дієвого інструмента підтримки креативних індустрій в Україні:

- визначити сутність, переваги й відмінності каскадного фінансування як інструмента підтримки КІ;
- проаналізувати практики каскадного фінансування КІ в Україні;
- визначити потенціал масштабування каскадного фінансування та ролі ключових заінтересованих сторін;
- сформулювати рекомендації щодо масштабування каскадного фінансування як доступного інструменту для КІ.

Методологія підготовки аналітичної розвідки передбачає застосування комплексного підходу:

- вивчення програмних документів ЄС, матеріалів реалізованих українськими операторами проектів каскадного фінансування ОКІ в Україні;
- порівняльний аналіз каскадного фінансування та класичних грантів;
- контент-аналіз (оцінювання структури програм, процедур надання підтримки, результатів реалізації, форм міжнародної співпраці) та SWOT-аналіз програм ZMINA: REBUILDING / ЗМІНА: ВІДНОВЛЕННЯ та Culture Helps / Культура допомагає;
- підготовку практичних рекомендацій з інституціалізації каскадного фінансування КІ в Україні.

Авторка аналітичної розвідки

Олександра Кривень, PhD – інвестиційна аналітикиня Агенції економічного розвитку РРВ, експертка з питань фінансування креативних індустрій;

Рецензент аналітичної розвідки:

Володимир Воробей – керівник групи ключових експертів проєкту RES-POL, директор ГС «Центр «Регіональний розвиток», член Наглядової Ради УКФ;

Літературний редактор – Євген Редько;

Дизайнерка – Ольга Мацьків.

Команда проєкту висловлює щирі подяки усім представницям та представникам сектору, які взяли участь в опитуванні та глибинних інтерв'ю, за їхній час, готовність говорити про проблеми та спільно шукати їх вирішення.

При цитуванні тексту цієї аналітичної розвідки (повністю чи частково) необхідне пряме використання першоджерела з посиланням на нього.

Зміст цієї аналітичної розвідки є відповідальністю Громадської спілки «Центр «Регіональний розвиток» і не обов'язково відображає позицію Європейського Союзу.

Вступ

У сучасних умовах викликів війни, посткризового відновлення та структурних трансформацій економіки питання ефективної підтримки культурного й креативного секторів (КІ) в Україні набуває особливої актуальності. Саме КІ, об'єднуючи творчий потенціал, соціальний вплив і підприємницький підхід, відіграють важливу роль у формуванні ідентичності, згуртованості громад і розвитку місцевих економік. Проте обмежений доступ до довгострокового фінансування, складність участі в централізованих конкурсах, відсутність адаптивних інструментів фінансування залишають чимало ОКІ поза охопленням традиційними фінансовими механізмами.

Одним із можливих рішень цих викликів є каскадне фінансування – як гнучкий механізм перерозподілу публічних коштів через посередників, що підтримують кінцевих вигодонабувачів за спрощеними процедурами. Таку модель вже активно застосовують в ЄС, зокрема в межах програм «Горизонт Європа» та «Креативна Європа», а також апробують в Україні.

1. Механізм та архітектура каскадного фінансування як інструменту підтримки КІ

Каскадне фінансування – це один із перспективних механізмів підтримки мікро-, малого та середнього бізнесу у сфері креативних індустрій.

Каскадне фінансування (cascade funding, також відоме як регрантування або надання субгрантів) – це спеціальний інструмент перерозподілу фінансових ресурсів через уповноваженого оператора (наприклад, фонд, галузеву асоціацію, хаб), який отримує кошти від головного донора або фонду й надалі розподіляє їх серед кінцевих вигодонабувачів на конкурсній основі.

Цей механізм формалізований у практиці Європейської комісії як «Фінансова підтримка третіх сторін» (Financial Support to Third Parties, FSTP) і застосовується для підтримки таких підприємств, як стартапи, скейл-апи (компанії, які швидко зростають), МСП та підприємства середньої капіталізації, щоб розвивати інноваційні рішення. Європейська Комісія підтримує консорціуми, які в межах певного терміну й визначеної тематики зобов'язані розподілити частину фінансування (зазвичай приблизно 20 % загального бюджету) через відкриті конкурси (Open Calls) на проєкти третіх сторін, зокрема бізнесу.

У різних джерелах та практиках також використовують близькі за змістом терміни – **регрантування** (у гуманітарних та культурних програмах) і **субгранти** (у юридично-бюджетному контексті, зокрема в рамках USAID, ЄС тощо). Усі три поняття позначають функційно однаковий механізм – передання фінансування кінцевим одержувачам через посередника.

Каскадне фінансування дає змогу адаптувати програми до локальних контекстів, спростити процедури подання та адміністрування, а також зменшити навантаження на головного донора. Такий механізм має значний потенціал для впровадження в Україні, особливо з огляду на брак довгострокового фінансування й складний доступ ОКІ до інвестиційних ресурсів.

Основні характеристики каскадного фінансування:

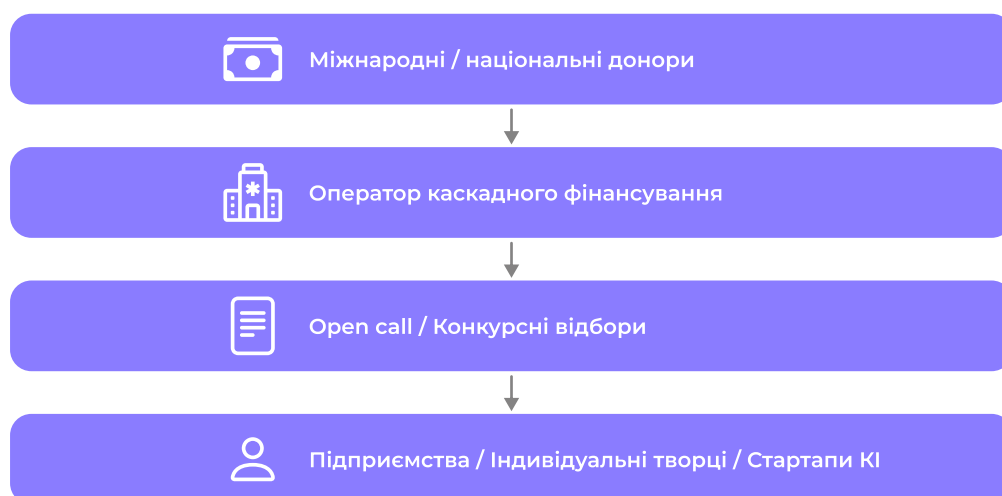
- децентралізований розподіл коштів через посередників;

- використання гнучкого фінансового інструменту – субгрантів;
- фокус на розвитку секторальних екосистем (кластерів, акселераторів, бізнес-хабів).

Цей екосистемний фокус становить одну з ключових переваг каскадного фінансування. Завдяки такому підходу можна не лише підтримати кінцевих вигодонабувачів (ОКІ), а й опосередковано зміцнити інституційну спроможність самих операторів екосистем. Виконуючи роль оператора, такі організації отримують стабільне фінансування, нарощують компетенції управління, підвищують експертність у доборі й супроводі проєктів. На відміну від централізованого адміністрування державними установами, ці посередники глибше розуміють потреби своїх спільнот, тож можуть формувати більш релевантні конкурсні програми, адаптовані до локального чи галузевого контексту. Крім того, каскадне фінансування створює ефект мультиплікації: завдяки посиленню операторів формується середовище довгострокової підтримки, зокрема через менторство, нетворкінг, консультації, фінансову освіту. Отже, механізм каскадного фінансування не лише розподіляє ресурси, а й сприяє зміцненню довгострокової інституційної спроможності сектору КІ загалом, знижуючи адміністративне навантаження на державу та донорів.

Щоб визначити ролі учасників каскадного фінансування (донорів, операторів, отримувачів) і відобразити рух коштів та логіку процесу, візуалізуємо механізм каскадного фінансування за допомогою рис. 1.

Рисунок 1. Механізм каскадного фінансування

Функції оператора каскадного фінансування охоплюють повний цикл управління мікро- або мезогрантовою програмою з дотриманням принципів прозорості, підзвітності та ефективності. Основними з них є:

- **розроблення конкурсних програм і критеріїв добору** (визначення форм підтримки (гранти, ваучери, мікрофінансування тощо); адаптація програми до контексту підсектору або регіону; узгодження умов із донором / фондом);
- **комунікація та залучення заявників** (проведення інформаційних кампаній та роз'яснювальної роботи серед потенційних вигодонабувачів (ОКІ); проведення вебінарів, консультацій, супровід аплікаційного процесу);
- **оцінювання заявок та ухвалення рішень про підтримку** (формування незалежної експертної ради / журі; організація прозорого процесу оцінювання згідно із затвердженими критеріями);
- **контрактування й фінансове адміністрування** (підготовка та підписання договорів з отримувачами; управління виплатами (залежно від моделі – авансові, траншеві); забезпечення дотримання фінансових процедур);
- **моніторинг реалізації проєктів** (збирання й перевірка проміжної та фінальної звітності; за потреби – виїзний моніторинг або супровідні візити; консультаційна підтримка реалізації);
- **підсумкова звітність перед донором / головним фондом** (формування консолідованої аналітичної та фінансової звітності; участь в аудитах та оцінюваннях ефективності програми);
- **забезпечення прозорості та підзвітності процесу** (публікація результатів конкурсів, складу експертів, підсумків реалізації; збирання зворотного зв'язку від вигодонабувачів, оцінювання клієнтського досвіду).

Крім того, оператори можуть бути фасилітаторами доступу до фінансування, надаючи менторські або консультаційні послуги заявникам, зокрема тим, хто подається вперше.

Переваги каскадного фінансування:

- **підвищення доступності фінансування для ОКІ через спрощення процедур на рівні кінцевого отримувача.** Каскадне фінансування передбачає, що оператори програм (наприклад, галузеві асоціації, профільні фонди, хаби) самі розробляють і реалізують програми підтримки, орієнтуючись на специфіку

сектору та рівень зрілості цільових вигодонабувачів. Це дає змогу суттєво спростити подання заявок, знизити бюрократичне навантаження й скоротити час на оцінювання та контрактування порівняно з централізованими механізмами (наприклад, державними фондами або донорськими програмами ЄС). Для донора або центрального фонду це можливість делегувати частину адміністративного навантаження на професійного оператора, не розширюючи власну структуру, що потенційно зменшує витрати на адміністрування;

- **гнучкість у форматах і механіках підтримки – у межах узгодженого бюджету й цілей програми.** Хоча донор або головний фонд затверджує рамкову програму (цілі, тип вигодонабувачів, напрями витрат), оператор каскадного фінансування має операційну гнучкість у деталях реалізації: формати підтримки (гранти, ваучери, стипендії, мікрофінансування), критерії відбору, календар конкурсів, технічна допомога заявникам. Адже в межах затвердженого технічного завдання (Terms of Reference) донор може надати оператору певну свободу в деталях реалізації, зокрема щодо процедур, типів послуг, форм подання заявок або механік взаємодії з вигодонабувачами. Це дає змогу адаптувати програму до реального контексту регіону або підсектору, а не діяти за «загальною інструкцією» з центру, що особливо корисно в секторі КІ, де вимоги можуть суттєво відрізнятися між різними ініціативами;
- **сприяння інноваціям.** Надаючи фінансування невеликим проєктам і розробкам на ранніх стадіях, модель сприяє розвитку інновацій та створенню нових технологій. МСП та стартапи, які часто не мають доступу до значних фінансових ресурсів, можуть отримати велику користь від такого типу підтримки;
- **економія часу та ресурсів для вигодонабувачів** – завдяки спрощеній взаємодії з локальними / галузевими операторами. Подання заявок до великих донорських або державних програм часто пов'язане з надмірними бюрократичними вимогами, довгими циклами оцінювання та контрактування (3-6 місяців). Каскадне фінансування скорочує ці цикли завдяки делегуванню повноважень локальному оператору, який може оперативніше адаптувати форми подання, мову комунікації та календар конкурсів до потреб малих і середніх ОКІ. Це критично важливо для динамічних молодих проєктів, які не мають ресурсів на складні багатотижневі аплікації та очікування рішень;

- **ефективність управління ресурсами.** Ієрархічна структура дає змогу ефективно розпоряджатися фінансовими ресурсами, гарантуючи, що кошти використовують ефективно й розподіляють відповідно до пріоритетів, визначених головним фінансовим органом.

Отже, каскадне фінансування дає змогу:

- скоротити адміністративний ланцюг між донором і бенефіціаром, не знижуючи прозорості чи підзвітності;
- підвищити адаптивність програм підтримки до потреб ОКІ;
- створити сталі операційні моделі залучення фінансування через галузевих або регіональних посередників, що посилює екосистему загалом.

Проаналізувавши в базовому звіті [«Доступ до фінансування для креативних індустрій»](#) грантові програми українських державних фондів і грантові програми за підтримки міжнародних організацій, можемо зробити порівняльний аналіз двох механізмів фінансування ОКІ – каскадного фінансування та класичних грантів.

Табл. 1. Порівняльна характеристика каскадного фінансування та класичних грантів

Критерій	Каскадне фінансування	Класичні гранти
Адміністрування	Децентралізоване – через локального або галузевого оператора (кластер, ГО, платформа), який сам формує open call	Централізоване – безпосередньо через державну інституцію або організацію-донора, які самостійно адмініструють усі етапи програми (від подання до звітності)
Бюрократичне навантаження	Мінімальне – спрощені процедури, адаптовані до малого бізнесу або організацій	Високе – складні заявки, звітність, аудит
Швидкість фінансування	Висока – швидкий розгляд і виплати	Низька – тривалий розгляд та перевірки
Доступність для новачків і малих гравців	Висока – підходить для фрилансерів, стартапів, мікропідприємств	Обмежена – часто потрібен досвід, фін-звітність
Орієнтація на потреби галузі / території	Висока – оператор глибоко розуміє специфіку галузі або регіону	Низька – універсальні критерії для широкої аудиторії, бракує індивідуалізованого підходу

Критерій	Каскадне фінансування	Класичні гранти
Гнучкість у реалізації	Гнучка – адаптація до локальних реалій, можливість пілотів	Обмежена – чіткі рамки виконання, затверджені бюджети
Інституційна спроможність	Розвиває – залучає локальні організації до розпорядження фінансуванням, посилюючи їхню спроможність як операторів фінансування; сприяє децентралізації політики підтримки бізнесу	Не розвиває – усі функції залишаються в центрі, менше можливостей залучати локальних партнерів

Отже, каскадне фінансування – це гнучкий, швидкий і клієнтоорієнтований інструмент, який доповнює або заміщує класичне грантове фінансування, особливо у сфері КІ, інновацій, стартапів та регіонального розвитку.

2. Практики каскадного фінансування в Україні: кейси проєктів за підтримки ЄС

«Креативна Європа»

У 2022 році в межах спеціального конкурсу програми ЄС [«Креативна Європа»](#), оголошеного для підтримки українських переселенців та культурного й креативного секторів України (підпрограма «Культура») з бюджетом 5 млн євро, підтримано проєкти, які будуть реалізовані у 2023-2025 рр. консорціумами, обов'язковими учасниками яких є Україна. [БФ «Ізоляція»](#) та [ГО «Інша освіта»](#) – дві українські організації, які згідно з умовами конкурсу надають каскадне фінансування на підтримку проєктів у сфері культури та KI.

[«ІЗОЛЯЦІЯ»](#) – неприбуткова недержавна платформа культурних ініціатив, заснована 2010 року в Донецьку на території колишнього заводу ізоляційних матеріалів, яка розвиває інституційне середовище й культурну інфраструктуру, стимулюючи системні зміни в українському суспільстві через культурні проєкти. [ZMINA: REBUILDING / ЗМІНА: ВІДНОВЛЕННЯ](#) – проєкт, що співфінансується програмою ЄС «Креативна Європа», надаючи підтримку українським митцям і культурним організаціям у створенні та демонстрації робіт в Україні й принаймні у 12 інших країнах – учасницях «Креативної Європи». Проєкт став результатом співпраці між фондом «ІЗОЛЯЦІЯ», мережею [Trans Europe Halles](#) та організацією [Malý Berlín](#). Протягом строку програми ZMINA: REBUILDING надасть 1,4 млн євро як субгранти на підтримку мінімум 40 проєктів, пов'язаних із темою «відновлення»: соціальних норм, спільнот, відносин, інфраструктури:

- національні субгранти – для підтримки проєктів, що сприяють дослідженню та розробленню тем, пов'язаних із відбудовою України;
- міжнародні субгранти – для підтримки культурних організацій, які співпрацюють з колегами з країн «Креативної Європи», щоб презентувати проєкти співпраці, що мають великий резонанс у суспільстві.

Програма працювала за двома напрямками. Субгранти до 60 000 євро підтримували створення нових колаборацій і копродукцій між європейськими та українськими культурними й мистецькими організаціями. Субгранти до 10 000 євро спрямовували на громадоорієнтовані проєкти в Україні, що не передбачали залучення іноземного партнера.

Таблиця 2. Результати проєкту ZMINA: REBUILDING

Результати	1 хвиля	2 хвиля
Національні субгранти	(Жовтень 2023 – березень 2024) Заявок подано 145 , серед яких підтримано 11 проєктів із загальним бюджетом 97 657,58 євро.	(Березень 2024 – серпень 2024) Подано 162 заявки, серед яких підтримано 11 проєктів із загальним бюджетом 107,158 євро.
Міжнародні субгранти	(Жовтень 2024 – червень 2024) Подано 86 заявок, серед яких підтримано 12 проєктів із загальним бюджетом 600 693 євро.	(Травень 2024 – січень 2025) Подано 110 заявок, серед яких підтримано 12 проєктів із загальним бюджетом 635 303 євро.

Отже, на квітень 2024 року вже проведено дві хвилі конкурсів національних і міжнародних субгрантів. Загалом подано 503 заявки, з яких підтримано 46 проєктів на суму понад 1,44 млн євро. Така динаміка свідчить про високий попит і активність серед українських культурних ініціатив – як у локальному, так і міжнародному контекстах. Попри певні відмінності програм [першої](#) і [другої](#) хвилі міжнародних проєктів, фінансові умови залишилися незмінними, що свідчить про послідовність у підтримці проєктів. Перевагу надають ініціативам, що створюють публічний резонанс, мають комунікаційний потенціал та відкриті до співпраці з громадою.

ZMINA: REBUILDING – це не лише приклад каскадного фінансування, що успішно застосовується в контексті культурної відбудови України, а й демонструє потенціал довіри ЄС до локальних інституційних операторів, здатних адмініструвати ресурси прозоро, гнучко й ефективно.

[«Інша освіта»](#) – громадська організація та фахова спільнота, заснована в Україні 2008 року, яка розробляє навчальні програми, працює з культурою й мистецтвом як формами колективного навчання, створює ментальні й фізичні навчальні простори. Спільно з МО «[zusa](#)» за підтримки ЄС впродовж квітня 2023 року – квітня 2025 року реалізовує проєкт [«Culture Helps / Культура допомагає»](#), що спрямований на допомогу людям, які через війну були змушені переїхати в більш безпечні регіони України або за кордон. Проєкт надає грантову підтримку культурним менеджеркам та менеджерам, а також організаціям, які допомагають людям, що вимушено переїхали, адаптуватися та інтегруватися в нові спільноти через культуру.

«Culture Helps» пропонує [трирівневу програму грантів](#): 200 індивідуальних грантів на суму 1000 євро для відновлення ментального здоров'я; 80 грантів

на підтримку проєктів організацій, що перебувають в Україні та інших країнах – учасницях «Креативної Європи», які допомагають інтегрувати лю-дей, що мусили покинути домівки через війну, у нові локальні спільноти – до 5000 євро; 30 грантів на проєкти співпраці, які підтримують міжнародне партнерство 2-3 організацій з України та країн – учасниць «Креативної Європи» для розроблення спільних міжнародних проєктів, які допомагають переселенцям адаптуватися та інтегруватися на новому місці, – до 40 тис. євро. Бюджет проєкту – 22 454 776,23 грн.

Табл. 3. Результати проєкту «Culture Helps» у 2023-2024 рр.

Результати:	у 2023 р.	у 2024 р.
Індивідуальні гранти до 1000 євро для професіоналок і професіоналів у сфері культури, що працюють переважно на волонтерських засадах із людьми, які були вимушені переїхати через війну	Провели 3 конкурси. За рік отримали 1048 заявок, з них змогли підтримати 72	Провели 3 конкурси. Отримали 705 заявок, з яких змогли підтримати 65
Гранти на проєкти для інтеграції через культурні заходи до 5000 євро	Провели 2 конкурси. За рік отримали 1091 заявку, серед них вдалося підтримати 42 організації та ініціативи з України та країн «Креативної Європи» (Польща, Литва, Франція, Австрія, Словенія та Угорщина). Підтримані ініціативи проводили арттерапевтичні заходи, виставки, театральні вистави, майстер-класи для дітей, курси з анімації, екскурсії, дискусії, лекції та музичні вечори	Провели 1 конкурс. Отримали 536 заявок, з яких змогли підтримати 20 культурних, мистецьких та громадських організацій з України, Словенії, Німеччини, Польщі й Чехії
Гранти на проєкти міжнародної співпраці для інтеграції через культуру до 40 000 євро	Провели 2 конкурси. Отримали 216 заявок. З них незалежне журі підтримало 20 проєктів міжнародного партнерства, зокрема тандеми українських організацій з інституціями та організаціями Австрії, Латвії, Боснії та Герцеговини, Швеції, Німеччини, Франції, Ірландії, Польщі, Словаччини, Чехії та Греції. Грантери першого кола почали реалізувати програму резиденцій для українських мисткинь та митців в Австрії, програми підтримки молоді української анімації та ін.	Проведено фінальний конкурс. Отримали 146 заявок, з яких незалежне журі підтримало 10 партнерств. Серед них – тандеми громадських, культурних, освітніх та мистецьких організацій з України, Польщі, Румунії, Іспанії, Нідерландів, Естонії, Австрії, Швеції, Франції, Чеської Республіки та Німеччини

Джерело: Звіти ГО «Інша освіта» за 2023 та 2024 роки.

«Regular Open Call Main Innovation Projects 2025»

Каскадне фінансування – один з інструментів Програми [«Горизонт Європа» \(Horizon Europe\)](#) на 2021-2027 рр., у межах якої, зокрема, профінансований проєкт [«EIT Culture & Creativity Business Plan 2024–2025»](#), що має допомогти всім гравцям у європейських культурних та креативних секторах і індустріях перетворити інновації на вплив. У цьому проєкті оголошений конкурс із каскадним типом фінансування [«Regular Open Call Main Innovation Projects 2025»](#). Цей конкурс має на меті сприяти новаторським інноваціям у моді, архітектурі, культурній спадщині, аудіовізуальних медіа та іграх, допомагаючи зацікавленим сторонам орієнтуватися у викликах глобалізації, цифрової трансформації, нових технологій (як-от штучний інтелект) та екологічної стійкості. З його допомогою EIT Culture & Creativity має на меті розробити збалансоване портфоліо високоефективних проєктів, зміцнити довгострокові партнерства й розширити інноваційну екосистему, що оточує цей сектор. Вибрані проєкти також можуть отримати переваги від додаткових послуг після закінчення терміну дії гранту, включно з підтримкою доступу до ринку, сесії для інвесторів, можливості для спілкування та співпраці з ширшою спільнотою EIT.

Загальний бюджет конкурсу становить 7 млн євро, а кожен обраний проєкт отримує до 350 000 євро. Обов'язковою умовою участі в конкурсі є співфінансування на рівні не менш ніж 30 % у межах проєкту, водночас партнери в консорціумі можуть мати різні індивідуальні ставки співфінансування.

Проєкт, що бере участь у конкурсі, має відповідати обов'язковим ключовим індикаторам ефективності (KPI):

- **Інновації, випущені на ринок:** пропозиція має бути спрямована на виведення на ринок принаймні однієї інновації (нового продукту чи послуги) протягом терміну дії KAVA або протягом трьох років після завершення, із задокументованим доходом від продажів щонайменше 10 000 євро.
- **Права інтелектуальної власності (ПІВ):** пропозиція має бути спрямована на створення й подання заявки на принаймні одне ПІВ (патент, товарний знак, зареєстрований дизайн тощо), що є результатом діяльності KIC (Knowledge and Innovation Communities) – у нашому випадку EIT Culture & Creativity.
- **Створено стартапи:** пропозиція має бути спрямована на створення стартапу на основі результатів проєкту з фінансовими операціями на суму щонайменше 10 000 євро за послуги / продукти, продані клієнтам.

Таблиця 4. Критерії оцінювання проєктів конкурсу

	Критерії	
	Назва	Суть
I етап	стратегічна відповідність	відповідність цілям EIT Culture & Creativity та тематиці конкурсу, включно з наявністю чіткого механізму фінансової стійкості
	європейський вимір	потенціал проєкту до впливу на європейському ринку та масштабування за межами складу консорціуму
	відмінність	рівень новизни, креативності та інноваційності у розв'язанні нерозв'язаних потреб у сферах культури та KI
	вплив	очікувані суспільні та ринкові переваги, ключові індикатори аналізу ринку (TAM, SAM, SOM), стратегії комерціалізації й прогнозовані доходи
	якість і ефективність впровадження	реалістичність плану робіт, керування ризиками, комунікаційні стратегії, розподіл ресурсів, дотримання принципів гендерної рівності та обґрунтування бюджету
II етап	оцінювання презентації	чіткість, переконливість та ефективність представлення проєкту
	бізнес-аналітика	рівень інноваційності та потенціал для масштабування і впровадження серед ключових зацікавлених сторін
	стратегічна відповідність портфелю	взаємодоповнюваність та синергія з іншими проєктами в портфелі EIT Culture & Creativity
	фінансова та комерційна масштабованість	довгострокова життєздатність проєкту та механізми фінансової стійкості

SMP-COSME-2024-CLUSTER

За програмою [SMP-COSME-2024-CLUSTER](#) ЄС надає можливість отримати грант у розмірі 60 000 євро на фінансову підтримку МСП через механізм каскадного фінансування. Грант спрямований на стимулювання інновацій та впровадження нових процесів і сучасних технологій для досягнення стратегічної автономії, підвищення спроможності в критичних сферах екосистеми, а також на підтримку трансформації економіки в напрямі більшої сталості, цифровізації та екологічної стійкості. Грант [передбачає](#) прямі фінансові транзакції між бенефіціарами гранту,

єврокластерами та МСП, які отримують цю підтримку через відкриті конкурси. Підтримка має бути підтверджена приватним фінансуванням із боку третіх сторін, що сприяє залученню додаткових капіталовкладень у проєкти.

ECHOES

Програма каскадних грантів [ECHOES](#) пропонує фінансування до 50 проєктів для посилення цифрової взаємодії, обміну даними та співпраці в [Cultural Heritage Cloud](#). Це фінансування доступне для консорціумів на чолі з установами культурної спадщини (CHI) та окремих CHI, які підтримують різноманітні ініціативи в межах трьох конкурсів. На сьогодні анонсований початок прийому заявок на отримання каскадного фінансування в межах проєкту «ECHOES», особливо заохочують до подання заявок малі, середні, малофінансовані ОМС, а також міждисциплінарні консорціуми. У межах цього конкурсу максимум дванадцять проєктів отримують до 60 000 євро кожен.

«Кластери Відродження»

Грантова програма [«Кластери Відродження»](#), яка реалізується в межах напряму [«Культура, соціальна згуртованість та залучення громадян»](#) проєкту UCORD, спрямована на підтримку культурних ініціатив для стимулювання регіонального розвитку в шести пілотних областях проєкту – Сумській, Тернопільській, Волинській, Одеській, Хмельницькій та Вінницькій. Її основна мета – створити культурні й культурно-туристичні кластери, які створюватимуть додану вартість для місцевої економіки, поліпшать розвиток людського капіталу й зміцнять соціальну згуртованість. Діяльність, яка може бути підтримана в межах цього конкурсу проєктних заявок, охоплюватиме один або кілька секторів культури та КІ й демонструватиме відповідність елементам соціально-економічного розвитку. Загальний бюджет програми – 1,5 млн швейцарських франків (CHF). Проєкти отримують фінансову допомогу (субгранти) в мінімальному розмірі 80 000 CHF і максимальному – 250 000 CHF.

«ReHERIT: Спільна відповідальність за спільну спадщину»

[«ReHERIT: Спільна відповідальність за спільну спадщину»](#) – проєкт переосмислення, актуалізації та розвитку потенціалу матеріальної й нематеріальної культурної спадщини Умані та Львова разом з іншими містами України, який реалізовували за фінансового сприяння ЄС у 2018-2021 рр. Однією із компонент проєкту було проведення конкурсу «Програми мінігрантів для культурної спадщини» для ОГС в

партнерстві з ОМС та / або державними чи комунальними установами, які працюють у сфері культурної спадщини. Фонд конкурсу – 50 000 євро. Програма могла профінансувати 100 % бюджету проєкту, але не більш ніж 5000 євро на один проєкт. Усього вибрали 10 проєктів-переможців з різних міст України. Оцінюючи проєкти, конкурсна комісія брала до уваги такі критерії: доцільність, сталість, спроможність, комунікаційну складову проєкту. Тривалість реалізації проєктів – 3 місяці.

Продовженням проєкту ReHERIT є [«REHERIT 2.0»](#) – великий проєкт на 2025–2027 рр., компонентами якого є освітня програма та мистецька інтервенція довкола теми мультикультурної спадщини, створення цифрових колекцій історичних джерел, розроблення й пілотування підходів до управління мультикультурною спадщиною в Рівному, Меджибожі та Умані, створення експертної мережі для розвитку компетенцій фахівців у сфері спадщини й культурного менеджменту, а також програма субгрантів для підтримки розвиткових ініціатив у громадах, які працюють з темою мультикультурного минулого. Бюджет програми каскадного фінансування – 300 000 євро, розмір субгранту – 10 000 – 50 000 євро. Загалом буде виділено 10 субгрантів для двох лотів:

ЛОТ 1. «Розвитковий регрантинг» підтримуватиме проєкти, спрямовані на:

- переосмислення мультикультурної спадщини міст або сіл через мистецькі та культурні практики (створення виставок, документальних фільмів, робота з архівними матеріалами із застосуванням художніх візуальних чи аудіо-практик тощо);
- популяризацію культурної спадщини серед широкої аудиторії, зокрема внаслідок створення цифрових платформ і продуктів: нових вебсайтів (або оновлення наявних), мобільних застосунків, інтерактивних карт, 3D-модельовання тощо;
- вивчення, збереження й популяризацію нематеріальної культурної спадщини за допомогою нових форм та підходів;
- проведення локальних адвокаційних кампаній.

ЛОТ 2. «Активаційний регрантинг» підтримуватиме проєкти, спрямовані на:

- проведення передпроєктних досліджень і планування кошторисів;
- розроблення концепцій проєктів для залучення інвестицій;

- реставрацію малих об'єктів або частин об'єктів культурної спадщини;
- створення реєстру стану пам'яток культурної спадщини;
- розроблення стратегій (територіальних громад, установ, закладів, об'єктів спадщини), програм зі збереження культурної спадщини;
- запровадження функції управління культурною спадщиною в громадах.

Партнери проєкту надаватимуть підтримку у впровадженні субгрантових проєктів, зокрема консультуватимуть з адміністративних і фінансових питань.

Отже, досвід реалізації проєктів за підтримки програм ЄС – «Креативна Європа», «Горизонт Європа», SMP-COSME, ECHOES, UCORD, ReHERIT – демонструє, що каскадне фінансування вже активно впроваджується в Україні й має позитивний ефект для розвитку культурного та креативного секторів. Ці кейси підтверджують дієвість цього механізму в умовах обмеженого доступу ОКІ до фінансування, сприяють локальній ініціативності, міжнародній співпраці, підтримці переселенців і збереженню культурної спадщини. Практики, напрацьовані в межах цих програм, можуть стати основою для системного запровадження каскадного фінансування як сталої моделі підтримки КІ в Україні.

3. «Порівняльний аналіз українських програм каскадного фінансування (на прикладі ZMINA: REBUILDING / ЗМІНА: ВІДНОВЛЕННЯ та Culture Helps / Культура допомагає)

Обидві програми каскадного фінансування – ZMINA: REBUILDING та Culture Helps – реалізують у межах спеціального конкурсу програми ЄС [«Креативна Європа»](#), оголошеного у 2022 році для підтримки українських переселенців та культурного і креативного секторів України.

Щоб оцінити їхній потенціал як моделей для масштабування, здійснимо порівняльний аналіз ключових підходів, реалізованих у кожній програмі.

Табл. 5. Порівняльна матриця ключових підходів програм ZMINA: REBUILDING та Culture Helps

Критерій / Компонент	ZMINA: REBUILDING	Culture Helps
Цільова аудиторія	Митці / мисткині, культурні організації, в т.ч. муніципальні та державні заклади культури, локальні ініціативи (включно з деокупованими громадами)	Культурні менеджери та менеджерки, локальні та міжнародні організації, що працюють з людьми, які вимушено переїхали (ВПО)
Формат фінансування	Субгранти в межах національного та міжнародного компонентів	Індивідуальні, організаційні та партнерські субгранти (3 рівні)
Фінансовий діапазон	Від кількох тисяч до 60 000 євро (міжнародні субгранти); гнучкий підхід до формування бюджету	1 000 євро – індивідуальні; 5 000 євро – проєктні; 40 000 євро – партнерські субгранти
Пріоритети	Відновлення культури та інфраструктури, міжкультурна співпраця, соціальний вплив	Психосоціальна підтримка, адаптація та інтеграція ВПО через культуру, локальна солідарність, нормалізація піклування про психічне здоров'я
Сфера впливу	Культурна дипломатія, культурне відновлення громад, нові публічні простори, резиденції	Ментальне здоров'я, адаптаційні та інтеграційні проєкти, культурна інклюзія, міжорганізаційна солідарність
Операційна модель	Консорціум з міжнародними партнерами (Trans Europe Halles, Malý Berlín), інституційна спроможність "ІЗОЛЯЦІЇ"	Консорціум з МО «zusa», інституційна спроможність «Іншої освіти»

Критерій / Компонент	ZMINA: REBUILDING	Culture Helps
Інструменти підтримки	Комунікаційний супровід, освітні відео, нетворкінг, залучення до європейських подій, розсилання можливостей	Менторство, консультації, психологічна підтримка, супровід реалізації, локальна підтримка, залучення до міжнародної співпраці, навчальні матеріали
Інноваційні компоненти	Творчі резиденції, урбаністичні проекти, співпраця з громадами, культурна інфраструктура як об'єкт відновлення	Психоемоційна складова, трирівнева модель, швидке реагування, прості інтервенції з високим соціальним ефектом
Потенціал масштабування	Високий – підходить для адаптації в інших секторах культури, як модель регрантингу	Високий – може стати прототипом державної програми інтеграції через культуру

Обидві програми демонструють механізм каскадного фінансування у різних контекстах: стратегічному (ZMINA: REBUILDING) і тактичному (Culture Helps). Так, ZMINA: REBUILDING позиціює українську культуру на міжнародній сцені, реалізує культурну дипломатію, формує імідж України через культуру; не лише розподіляє субгранти, а й створює екосистему підтримки: резиденції, архітектурні воркшопи, проекти з фізичної відбудови; частина проектів пов'язана з урбаністикою, переосмисленням публічних просторів, фізичним відновленням – це тривалі зміни в культурному середовищі; крім того, програма спрямована на переосмислення ролі культури у відбудові країни, що перегукується з національними та європейськими культурними пріоритетами. Отже, ZMINA: REBUILDING працює не лише з наслідками, а з системними причинами та середовищем. Своєю чергою, Culture Helps реагує на конкретну кризову ситуацію – вимушену міграцію через війну, орієнтована на адаптацію та інтеграцію переселенців, підтримку ментального здоров'я, короткострокові культурні інтервенції; її субгранти дають змогу швидко втрутитися, забезпечуючи оперативну підтримку там, де вона потрібна «тут і зараз», але не створюють стійких інституційних змін самі собою; події, арттерапія, інтеграційні заходи – ініціативи з високим соціальним ефектом, що мають високу чутливість до локального контексту, але не передбачають стратегічного масштабування без додаткових інструментів.

Таблиця 6. Узагальнена характеристика програм ZMINA: REBUILDING та Culture Helps

	ZMINA: REBUILDING	Culture Helps
Рівень впливу	Секторальний / національний / міжнародний	Індивідуальний / локальний / міжнародний
Тип ефекту	Системні зміни, культурна дипломатія	Підтримка добробуту, соціальна інтеграція
Фокус	Інституційний розвиток, публічні простори	Людський капітал, громади

Крім загальних характеристик, важливим є також глибший аналіз внутрішнього потенціалу й зовнішніх викликів кожної програми. Для цього нижче здійснимо SWOT-аналіз, який дає змогу ідентифікувати сильні й слабкі сторони, можливості розвитку та ризики обох моделей.

Таблиця 7. SWOT-аналіз моделей каскадного фінансування: ZMINA: REBUILDING та Culture Helps

Критерії	ZMINA: REBUILDING	Culture Helps
Сильні сторони (Strengths)	- комплексна структура програми: національна та міжнародна компоненти; - сильна команда адміністраторів із досвідом, міжнародними партнерами та спроможністю до супроводу; - реалізація не лише мистецьких, а й фізичних проєктів відновлення (толкі, публічні простори, архітектурне планування); - програма формує соціальний капітал у громадах, включно з прифронтовими та деокупованими територіями; - довгострокова візія: підтримка сталого культурного розвитку, а не лише короткотермінової активності	- трирівнева структура грантів, що відповідає потребам різних аудиторій; - гнучкість у виборі бенефіціарів: підтримують як фізичних осіб (митців, культурних менеджерів), так і організації, що сприяє широкому охопленню та залученню різних учасників культурного та креативного секторів; - фокус на підтримці ментального здоров'я культурних діячів як інноваційна складова програми; - висока кількість заявок і підтриманих ініціатив
Слабкі сторони (Weaknesses)	- обмежена кількість підтриманих проєктів порівняно з кількістю поданих заявок; - високий рівень конкуренції, що обмежує доступ для новачків;	- складність координації міжнародних партнерств; - конкурентність відбору: високий інтерес до програми та обмежений бюджет

Критерії	ZMINA: REBUILDING	Culture Helps
Слабкі сторони (Weaknesses)	- участь потребує певного рівня підготовки – складнощі для новачків чи малих ініціатив; - деякі міжнародні проєкти (концерти, резиденції) мають тимчасовий ефект без гарантій подальшої підтримки.	призводять до значної конкуренції серед заявників, що може знизити шанси на отримання фінансування для деяких ініціатив.
Можливості (Opportunities)	- розширення напрямів: нові теми (урбаністика, інклюзія) та формати (цифрові платформи, інституційна підтримка); - створення власного пулу менторів, кураторів, надавачів фінансування для подальшої підтримки субгрантерів; - інтеграція з національними програмами підтримки відновлення (МКСК, УКФ); - відтворення моделі на регіональному рівні – через локальні культурні хаби, залучення менших ОКІ*	- розширення міжнародної співпраці: залучення партнерів з інших країн та інтеграція українських культурних діячів у міжнародні проєкти сприяє обміну досвідом та підвищенню кваліфікації; - інтеграція з іншими програмами підтримки: співпраця з національними та міжнародними фондами може збільшити фінансові можливості та забезпечити сталість ініціатив; - вбудування в державну політику адаптації та інтеграції ВПО; - розширення форм підтримки (менторство, ваучери); - пошук ефективних форматів взаємодії з ОМС для реалізації культурних ініціатив
Загрози (Threats)	- тривалість проєкту обмежена грантовим циклом → потреба в пошуку сталого фінансування; - висока залежність від політичної кон'юнктури у відносинах з ЄС, ризик зниження підтримки з боку ЄС у майбутньому; - можлива конкуренція за увагу та ресурси з іншими проєктами культурної дипломатії**	- залежність від донорського фінансування: програму фінансують коштом зовнішніх донорів, що може створювати ризики у разі зміни пріоритетів або зменшення фінансування; - нестабільність соціально-економічної ситуації: військові дії та економічні виклики в Україні можуть впливати на можливості реалізації проєктів та залучення учасників; - пасивність / опір ОМС до партнерства з незалежними культурними ініціативами; - емоційне вигорання команди проєкту та перевантаження

* Вже під час реалізації програми фонд "ІЗОЛЯЦІЯ" співпрацював з [Центром сучасної культури Дніпро](#) та [Jam Factory Art Center](#) для більш активного залучення місцевих культурних гравців зі сходу та заходу України;

** разом з тим, ZMINA: REBUILDING дозволяла дофінансування існуючих проєктів, напр. підтримала український павільйон у Венеції, який був співфінансований British Council та іншими донорами.

Дві програми – ZMINA: REBUILDING та Culture Helps – демонструють доповнювані підходи до використання каскадного фінансування в українському культурному середовищі. ZMINA: REBUILDING поєднує культурну дипломатію, підтримку відновлення, міжнародну кооперацію та розвиток локальних спільнот. Модель варта масштабування, особливо як інструмент соціально орієнтованого фінансування культури в післявоєнний період. ZMINA: REBUILDING робить акцент на міжкультурному діалозі, міжнародній кооперації й культурній дипломатії в контексті відбудови. Натомість Culture Helps – важливий інструмент підтримки культурного сектору, адаптації та інтеграції вимушено переміщених осіб через культуру, фокусуючись на підтримці ментального здоров'я й посиленні локальної спроможності через культуру.

Обидві програми доводять, що каскадне фінансування може бути інструментом не лише економічного, а й соціального та психологічного впливу. Вони також ілюструють потенціал для масштабування, вбудовування в державну політику, а також потребу створити тривалі інституційні механізми для підтримки КІ.

Зважаючи на успішність і гнучкість обох програм, доцільно й далі вивчати можливості інституціалізації каскадного фінансування в Україні – через партнерство з державними структурами, мультидонорське фінансування, револьверні фонди або міжрегіональні культурні кластери.

4. Можливості масштабування каскадного фінансування для КІ в Україні

Досвід реалізації програм ZMINA: REBUILDING та Culture Helps доводить, що каскадне фінансування – це сучасний дієвий інструмент для підтримки культурного та креативного секторів в умовах кризової адаптації, соціального відновлення й міжнародної співпраці. Водночас масштабне впровадження цього механізму в Україні потребує системних підходів, адаптованих до специфіки сектору, а також розвитку інституційної спроможності локальних гравців.

1. Розроблення та впровадження Національної програми каскадного фінансування для КІ;
2. Інституційну підтримку кластерів, хабів та операторів каскадного фінансування для КІ;
3. Державно-приватне партнерство (ДПП) у каскадному фінансуванні КІ;
4. Створення револьверного фонду для підтримки КІ.

Таблиця 8. Рекомендації щодо масштабування каскадного фінансування для КІ в Україні

Можливість	Ключові рекомендації
1. Розроблення та впровадження Національної програми каскадного фінансування для КІ (створення системного інструменту на базі державного або донорського фонду, що делегує розподіл фінансування локальним операторам)	• Інтегрувати окрему лінію каскадного фінансування в структуру грантових конкурсів УКФ; • Залучити до спільного проєктування програми представників МКСК, УКФ, EU4Culture, House of Europe та сектору КІ; • Впровадити модульний підхід: пілотування в кількох регіонах – з подальшим масштабуванням
2. Інституційна підтримка кластерів, хабів та операторів каскадного фінансування (перетворення локальних і галузевих організацій на операторів мігрантів через навчання, технічну допомогу та фінансування ОКІ)	• Створити реєстр потенційних операторів каскадного фінансування серед регіональних кластерів, хабів та ГО КІ; • Розробити освітні програми з управління грантами, фінансової звітності, моніторингу проєктів; • Надати технічну допомогу (зразки документів, шаблони open calls, інструкції для оцінювання); • Запровадити мікрофінансування або інституційні гранти для старту операційної діяльності

Можливість	Ключові рекомендації
3. Державно-приватне партнерство (ДПП) у каскадному фінансуванні КІ	- Розробити механізм співфінансування конкурсів між державними інституціями (УКФ, МКСК) і донорами / приватними фондами (зокрема, EU4Culture, House of Europe, GIZ, Mercy Corps та ін.); - Створити єдину цифрову платформу для конкурсних програм (open calls), яка дає змогу державним, приватним та донорським партнерам оголошувати, адмініструвати та просувати власні грантові конкурси для ОКІ у спільному просторі і яка включатиме інтерфейс для публікації грантових лотів, прийому заявок, онлайн-оцінювання та звітності; - Заохочувати бізнес до інвестування тематичних напрямів креативного сектору (музика, дизайн, анімація тощо) через механізм matching funds
4. Створення револьверного фонду для підтримки КІ	- Провести аналітичну оцінку доцільності створення револьверного фонду (обсяги, моделі повернення, типи підтримки); - Залучити Mercy Corps, EIT Culture & Creativity, Ukrainian Startup Fund як потенційних партнерів; - Запропонувати модель поєднання грантової та поворотної підтримки (наприклад, грант + безвідсотковий кредит); - Пілотувати модель через сервіс підтримки КІ або кластери КІ з відповідною фінансовою спроможністю

Зазначені напрями масштабування задають загальну траєкторію розвитку системи каскадного фінансування в Україні. Водночас успішність їх реалізації потребує чіткої ролі кожного учасника процесу – від ініціаторів національної програми до операторів мікрогрантів і стратегічних партнерів. Саме скоординована взаємодія державного, донорського, громадського та приватного секторів може забезпечити ефективність, прозорість і сталість каскадного механізму у сфері культурних і креативних індустрій.

У цьому контексті важливо окреслити потенційні функції та завдання ключових гравців екосистеми.

Табл. 9. Потенційні ролі ключових учасників у масштабуванні каскадного фінансування для КІ

Учасник	Можливі ролі та функції
Міністерство культури та стратегічних комунікацій України (МКСК)	- Ініціатор і координатор формування Національної програми каскадного фінансування; - Включення механізму до стратегічних документів (наприклад, до «Стратегії розвитку культури на період до 2030 року»); - Політична підтримка взаємодії між донорами, УКФ, регіональними структурами
Український культурний фонд (УКФ)	- Оператор або співоператор пілотної програми каскадного фінансування; - Розробник критеріїв та процедур для open calls; - Постачальник навчання та технічного супроводу для локальних операторів
EU4Culture, House of Europe, GIZ, Mercy Corps, EIT C&C тощо	- Фінансові та методологічні партнери пілотних програм; - Співорганізатори конкурсів, що реалізуються через локальних операторів; - Провайдери ресурсів, менторства, нетворкінгу та моніторингу
Регіональні хаби, кластери, ГО сектору КІ	- Локальні оператори мікрогрантів (оператори каскадного фінансування); - Партнери у формуванні конкурсних пріоритетів згідно з регіональними потребами; - Провідники культурних змін на місцях, що мають довіру спільнот
Органи місцевого самоврядування (ОМС)	- Потенційні співнадавачі фінансування або партнери локальних ініціатив; - Сприяння інституційному визнанню локальних хабів; - Інтеграція культурних ініціатив у стратегії розвитку громад
Оператори КІ	- Учасники державно-приватного партнерства у форматі match funding; - Меценати, інвестори, співорганізатори тематичних конкурсів; - Замовники інноваційних культурних продуктів

Цей перелік потенційних учасників у масштабуванні каскадного фінансування для КІ не вичерпний, він покликаний продемонструвати архітектуру можливого співуправління масштабованим механізмом фінансування, де кожен учасник виконує взаємодоповнювальну роль. Однак саме така структура здатна забезпечити інклюзивність, ефективність і сталість реалізації політик у сфері КІ.

Висновки

Каскадне фінансування демонструє значний потенціал як інструмент підтримки культурного та креативного секторів в Україні, зокрема в умовах обмеженого доступу до довгострокового фінансування, потреб у децентралізації культурної політики й посиленні локальної спроможності. Досвід програм ZMINA: REBUILDING, Culture Helps, а також низки ініціатив ЄС (EIT Culture & Creativity, SMP-COSME, ECHOES, UCORD, ReHERIT), які реалізують в Україні, засвідчує ефективність моделі фінансової підтримки через посередників – операторів каскадного фінансування.

Порівняльний аналіз і SWOT-аналіз програм ZMINA: REBUILDING та Culture Helps дав змогу виявити як їхню гнучкість, клієнтоорієнтованість, інноваційність, так і ключові виклики: обмежений бюджет, залежність від донорського фінансування. Водночас обидві моделі можуть стати основою для масштабування – як через впровадження Національної програми, так і через партнерство з донорами, інституційну підтримку локальних хабів, державно-приватну співпрацю, створення револьверного фонду.

Запровадження каскадного фінансування в Україні не лише технічне завдання з адміністрування грантів. Його можна розглядати як стратегічну інвестицію в нову модель культурної політики, що спирається на довіру до локальних організацій, розвиток мережевих екосистем, розширення доступу до ресурсів і формування культурної спроможності громад. За умов політичної волі, чіткої координації й підтримки з боку держави та партнерів каскадне фінансування здатне стати дієвим механізмом фінансування культури та КІ в Україні.

Фінансується
Європейським Союзом

RES POL'

[Новини проєкту RES-POL](#)

[Facebook RES-POL](#)

Цю аналітичну розвідку створили за фінансової підтримки Європейського Союзу. Його зміст є відповідальністю Громадської спілки "Центр регіональний розвиток" і не обов'язково відображає позицію Європейського Союзу.